

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Alap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy hatványtalan, 1884. évi. Magyarországi törvények, — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Működési helyben:
 TITKOS: K. LAJOS könyvkereskedésben és a kiadóhivatalban KUTABI IMRE könyvnyomtatásban a postahivatalok mellett.

Hirdetési díj:
 Nagy hirdetés: 1000 sz. kr. (Nagyszámú hirdetés: 1000 sz. kr.)
 Hirdetők alkuszai: 1000 sz. kr.
 Hirdetők alkuszai: 1000 sz. kr.
 Hirdetők alkuszai: 1000 sz. kr.
 Hirdetők alkuszai: 1000 sz. kr.

Előfizetési díj:
 Hirdetők alkuszai: 1000 sz. kr.
 Hirdetők alkuszai: 1000 sz. kr.
 Hirdetők alkuszai: 1000 sz. kr.
 Hirdetők alkuszai: 1000 sz. kr.

Ebredés.

(—a.) Országoszerző jótékony forradalom észlelhető szellemi téren. A fűlelt levegőt, mely elnyomta a kedélyeket, tavasz illatos lehellete kezdi felváltani, — a lélek szabadabban szárnyal, új időknek nézünk elébe.

Már virad. Ebredeznünk! Csodálatos hatása volt annak a tavalyi véderő-vitanak. Már-már a lemondás fertőjébe jutott e nemzet s bizonyos kishitűség fogta el az embereket. Szabad szót, szabad gondolatot, önálló véleményt minél ritkábban hallottunk, ellenben annál több szolgáló megalázkodást láttunk.

Es egyszerre vége lett a lidércnyomásnak. A véderő-vita alatt a nemzet mint egy óriás emelt föl szavát, melytől megingott az a hatalom, mely már-már azt hitte, hogy sikerült Magyarországon a szabad gondolatot elnyomni s az ajkakat bilincsekbe verni.

Harsogott, zúgott a vihar, orkáná nőtt a nemzeti felháborodás meraja. Igaz ugyan, hogy a nemzet képviselőinek többsége még most is felhasználta magát a hatalom vak eszközül, igaz, hogy a nemzet nem akadályozhatta meg mindazt, a mit meg kellett volna akadályozni, de azért a vihar tisztító levegőt hozott magával!

Nem mondjuk ugyan azt, hogy elértünk volna már a szabadság ábitott földjére, de annyit már is elértünk, hogy nem egy makacs ember szeszélye uralkodik többé a nemzet milliói felett, hanem már más akaratok is érvényesülnek. Főlkelt az ébredés szelleme s diadallal fogja bejárni a hazát!

Vidéken is úgy állott eddig a dollog, hogy kisebb kaliberű kajmakánok szeszélye és akaratú döntött minden kérdésben. Kis és nagy dolgokban egyaránt ők parancsoltak s akadtak meghunyászkodó hívekre, kik akaratuk érvényesítésében elősegítették őket.

Szerencsése a vidéknek, de szerencsése az országnak is, hogy ezen egyeduralmi korszak kezd lefele járni. A magyar társadalom, e millió karu őserő, ébredeni kezd s belátja, hogy ha tovább is hagyja magát vitetni egyes apró potentátok által: akkor ugy eltesped az egész közélet, hogy abba többé lelket lehelni nem lehet!

Mi tagadás benne, de úgy volt Debreczenben is eddig, hogy nem az igazi, a hamisítatlan közvélemény, nem a valódi közakarat döntött a közügyekben, hanem döntöttek egyes emberek, egyes klikkek, kik és melyek a még apróbb emberek hűségét, vagy megalázkodási hajlamát saját céljaikra igen ügyesen tudták kihasználni s ezen emberek segélyével aztán lenyűgöztek minden ellen-véleményt s formaliter uralkodtak a megbénított társadalom felett!

E társadalom azonban megmutatta, hogy az eddigi vezetéssel, mely az egyeduralmat az ódisággal s a csiga-lassúsággal kötötte össze, nincs megelégedve, hanem frissebb, tevékenyebb, hasznosabb életet kíván! Megmutatta a debreczeni társadalom, hogy mily óriási erő rejlik benne s megmutatta azt is, hogy önmagára támaszkodva többre képes, mintha olyan vezérek vezetnék, kik még az altiszti rangot is alig érdemelnek meg!

Szerencsés fordulat Debreczen életében a debreczeni társadalom ébredése! Nagy tehetségű és modern férfiak egész seregét látjuk feltűnni a közügyek terén, a kik eddig — éppen az egyeduralom kihasználása miatt — háttérbe voltak szorítva. Mily nagy kár, hogy ezen erőket, melyekkel városunk rendelkezik, mindegyik nem értékesítették!

Pezsgőbb élet, szebb jövő vár Debreczenre, ha ennek társadalmi folytatja a megkezdett munkát. Folytatni is fogja, mert megunta már az eddigi stagnálást, mely élet nem volt, csak annak csalóka látzata!

A debreczeni társadalom, mely a kir. tábla kérdésében oly hatalmas akciózt fejtett ki, fényesen bebizonyította életrealitását. Csak összetartás kell ezután is s még nagyobb eredményeket lehet kivívniunk, — azért lebegjen előttünk folytonosan ez a hatalmas jelszó: haladás!

— Beltöldei hírek. Andrassy Gyula gróf lelki üdvéért ma az egyetemi templomban gyászmisét tartottak. — Tisza Kálmán miniszterelnököt a király hosszabb kihallgatáson fogadta vasárnap. — Barabás Miklós veterán festő szombat este meg egész csendben születésének nyolcvanadik évfordulóját. — Katonai tanácskozás volt vasárnap délelőtt a budapesti hadtest parancsnokság épületében. — Halálhírek. Dr. Teri József budapesti orvos, ki nem rég ülte meg orvosi működésének 30-ik évfordulóját, 67 éves korában elhunyt.

— Országgyűlés. A képviselőház ülése febr. 24-en. Readkiválti érdeklődéssel és az ellenzék részéről hatalmas szónoklatokkal, pezsgő hévvel kezdődött meg tegnap az appropriations előtti vita. A vihar elemi erővel tört ki, midőn Horánszky és Helfy beszédei után fölkel a miniszterelnök, hogy a parlamentáriszmusra nézve meglegckeztesse az ellenzék és kormányati multját mentegesse. Mikor a miniszterelnök felállt, roppant zaj támadt, és az ellenzék szüntelenül és dörgő kórusban „hoch” ozott. Majd mikor a miniszterelnök ingerültségtől remegő hangon újból lezúgott, akart, s „ragalmakkal” egyenysítést akart, „kalk” kezdte vadolni ellenfeleit, akkor még zajosabb lett az ellenzék tiltakozása, és a közbeszólások véget nem értek, s számos elemes közbeszólás másodperczekig tartó kaczaj s derűtséget okozott az ellenzékben. Mikor a miniszterelnök bevége beszédét, a kormány-párt megkísérelte a demonstrációt a miniszterelnök mellett, s a zaj és chochozás mindaddig nem szűnt meg, míg a miniszterelnök el nem távozott az ülésteremből, s ugyanakkor az elnök öt percze föl nem függeszté az ülést.

E vihart megelőzőleg, Horánszky Nándor és Helfy Ignác szóaltak föl.

Az ellenzék támadások sorát Horánszky Nándor nyitotta meg, egy olyan beszéddel, mely az ellenzék fevilanyozta, a kormány-pártot pedig valósággal megdöbentette.

Horánszky az utolsó 1 1/2 évizted kormányzatának erkölctelelenségét és kétszínűségét élesen jellemezte, és ebből azt a következtetést vonta le, hogy a mai helyzet sem őszinte, daczára annak, hogy az új miniszterek némely kezdeményezését helyesnek ismerete el és csafolhatatlann kimutatta, hogy addig, míg Tisza a kormány élén marad, a helyzet gyökeres javulását remélni sem lehet.

Beszédét azzal végezte, hogy: „lehet egy miniszterelnöknek dicsőögesen győzni, lehet dicsőögesen bukni: — de elzülletie nem szabad a miniszterelnöki széke.”

Horánszky után a függetlenségi párt részéről Helfy Ignác szóalt föl s tartalmas beszédében a kemény igazságok egész sorozatát tárta a miniszterelnök szemé elé. Helfy Ignác markáns vonásokkal ment végig a miniszterelnök egész politikai szereplésén és ebből vonta le azt a sújtó konzekvenziát, hogy a miniszterelnökben bizni nem lehet. Helfy beszédét zajos, többször lelkes tetszéssel kísérté az ellenzék. Azután szóalt föl a miniszterelnök s akkor tört ki a vihar, melyet fenntebb leirtunk.

Az öt percnyi szünet után, mely alatt ugy az ülésterem, mint a folyosók mozgalmal jelenetek és csoportosulások színhelyei voltak, a kormány-párt részéről részéről L a t k ó c z i Imre szóalt föl, hogy igazolja a kormány-párt bizalmát a miniszterelnökkel szemben. L a t k ó c z i elismerte, hogy a miniszterelnök „a mérsékelt ellenzék bizonyos elvet elfogadta,” de egyáltalában nem látta szükségesnek, hogy e miatt a parlamentarizmus szempontjából a miniszterelnöknek vissza kellene vonulnia. L a t k ó c z i azt is elárulta, hogy a közigazgatási reformra nincs egyhamar kilátás, daczára a miniszterek ígéréteinek, de úgy látzik, ez is egy okkal több volt a bizalomra a miniszterelnök irányában.

Utolsó szónok Komjáthy Béla volt, ki az egész ellenzék feszült figyelmé és gyakori tetszé-nyilvánítása mellett fejtette ki, hogy nemcsak a függetlenségi álláspontból kell elítélni a miniszterelnököt, hanem el kell itélni ama szempontból is, hogy a miniszterelnök a közjogi alapon se tette meg azt, a mit tenni lehetett és kellett volna az ország érdekében. Komjáthy Béla beszéde nagy hatású szónoki philipika volt, mely a parlament atmoszféráját felhevítette. A vita folytatására számos szónok van feljegyezve.

— Külföldi hírek. A z o r i e a n s i herceg-család vagyona körülbelül 600 millió forintira rug, egy francia lap szerint. — Bloch Károly hírneves festőművész Koppenhágában meghalt. — Biggar, az angol alsóház egyik lármás tagja, ki Parnell pártjának legszenvedélyesebb embere volt, Londonban meghalt. — Nagy szerencsétlenség. A Hassayampa folyó nagy végtagját, Prescott (Arizona) helyeg alatt a roppant vízáradás átszakította, s a parton levő lakosok közül sokan a víz alá kerültek és megfuladtak. Eddig mintegy ötven holttestet találtak. A kár több felmilió dollárnál. — A f r a n c z i a m i n . tanács abban alapult meg, hogy az orleansi herceg még néhány napig mostani börtönében maradjon és azután egy vidéki fogházba szállítsassék, hol esetleg egy pár hónapig marad s csak akkor kap kegyelmet, ha az affairs által keltett izgalom lecsöndesül. — Földrengés. Egy Rómából érkező távirat jelenti, hogy ott nagybbszerű földrengést éreztek, mely azonban semmi kárt sem okozott.

Erdőd vár multjából.

(Történelmi vázlat.)

Irta: Bay Ilona.

Történelmi multokban gazdag Szathmár vármegyének kisebb jelentőségű városai közül négy tekintélyes vára magaslott ki. Különösen Ecsed vára bevehetetlen volt, s az erdélyi fejedelmek Gibraltárja gyanánt szerepelt. — Ecsed várát, a XIV. században építették, és H ü s é g n e k neveztek.

Robert Károly királyunk, a Kupak nádor ispán lázadása után hievit bőségesen jutalmazta, s többek közt a Gutkeled nembeli Berecz fiainak — a fejedelmi Báthoriak őseinek, megengedte, hogy az ecsedi lapon várát építsenek, s ama várát a király meghagyásából H ü s é g n e k neveztek. H ü s é g n e k várát azonban a későbbi időkben, a várhoz közel fekvő faluról Ecsednek neveztek.

1794 körül Ecsed várát már csak törmelékek jelölték; az akkori nagy aszályban a várromok közelében, a leaptól lából egy másik várromra bukkantak, melyről Béla királyunk névtelen jegyzője elmondja: „A honfoglaló Árpád fejedelem seregének egyik szárnya a nyírségnek tartott, Szabolch vezér, a Lehel atyjával Tassal, s a sereg másik szárnyával, a Tisza mentén nyomult előre, és a Zamos vízéhez érkeztek, ama helyhez, melyet most Sárvarnak (Saruvár) hívnak és ama helyen, a mocsárokon alól Tass, a Lehel atyja, igen erős földvárat építettett, melyet előbb Tas várnak, most Saruvárnak hívnak.”

A honfoglalás korszakában keletkezett Sárvárt azonban a mindig tágabb területét vált ecsedi tó nyelte el, mert a későbbben épült H ü s é g n e k várát a Báthori nemzetség egyre erődítette, s a Krassna vize lefolyását megszorítva, a Sárvar környező mocsárokat lassanként óriás láptengerre ötvadták össze.

Szathmárnak szintén erős vára volt, melytől alig néhány órányi távolságban lakás, halmos vidéken a Drágh nemzetség erős kőfalakkal, víztartókkal körüvezett Erdőd vára uralta a vidéket.

Erdőd mezőváros felett emelkedő kastélyt a környékbeliek várnak nevezik, azo-nban ama terjedelmes épületnek (melyet a majthényi kurucz kapituláció által nevezetesen vált Károlyi Sándor gróf építtetett) egyedül vezetőssége, hogy a halhatatlan Petőfi Sándor ideálja, későbbi hitvese, a szép Szendrei Julia falai közt nevedkedett, — és Sándor-járól ábrándozott.

Erdőd falu (hol egykor a kerékgyártó fia, a híres Bakács Tamás bölcsője ringott), már 1226-ban, a tizes próba könyvében említették.

1381 körül Olahországból Magyarországra szakadt bojár ivadé, a dugszadag Drágh Erdőd falut más magyarhoni jószágokkal megvásárolta, s Erdőd felett, a Drágh utódja, a nagyhatalomra emelkedett belteki Drágh Bertalan erős, és szesz várat emeltetett. Belteki Drágh Bertalan, Korvin Mátyas és Jagello Ulászló királyok alatt főpóhárok, erdélyi vajda lett, és két fiu gyermeket hagyott hátra: Györgyöt és Janost.

Drágh Györgynek egyetlen leánya maradt, a Frangepán Kristóf mátkája, a hajadon korában elhunyt: Drágh Katalin.

György ifjabb testvére János, aki II.

Ulászló, és II. Lajos királyok alatt tárnokmester, országbíró, temesi bán tisztségeket viselt, és a végzetes 1526. évi mohácsi csatában, az ifju Lajos király mögött, az ország zászlaját lengette, és ősi szokás szerint az ország zászlós Drágh János sarkanyuit lecsatolták, s a balvégetes ütőketben, az ország zászlósa Drágh is, a nemzet virágával ott vészett.

Az ország zászlósa Drágh János két gyermeket hagyott hátra: Zsófiát, Perényi János hitvesét és Gaspárt, kinek felesége somlyói Báthori Anna volt.

Drágh Gaspár szintén magas tisztségeket viselt, s terjedelmes vagyon ura volt. Ama Drágh Gaspárról mondá el a híres Pázmán Péter bibornok egyik jegyzetében: „Drágh Gaspár is megméltosodott” mert Drágh Gaspár a mindinkább terjedő reformáció híve lett, s erdődi, belteki várkastélyában református prédikátorokat gyűjtött; s a híres református Batizi és Dévai predikátorok unszolására az új hittan apostola gyanánt működött.

Drágh Gaspár egyetlen utódot hagyott hátra, Györgyöt, s a gyermek ifju szintén csakhamar jobblétre szerendült. Az ifju Drágh György fényes ravatalánál a Drágh nemzetség két csillagos czimere is megfordított: jelenl, hogy az elhunytal a nemzetségnek utolsó sarja hunyt el.

Ősi magyar törvények értelmében Erdőd vár s uradalma, a többi Drághi javakkal a királyi fiskusra nézett.

Erdőd nemcsak ostromokkal daczó erősség volt, de tornyaival ekeskedő, fejedelmi pompával felszerelt ur lak, melynek közelében a Drághiak vadakkal bővelkődő vadaskertet állítottak.

Az arany és ezüst marhákkal (így neveztek hajdanta az ezüst-kupákat, kelyheket és mas drágaságokat) megrakott vártermekben Drágh Gaspár özvegye uralkodott és a nagy kincsalmazokkal fölözött szegzett ládák mellé, Drágh özvegye, somlyai Báthori Anna még elég deli külsejű ssszony volt. Báthori György tehát (az ecsedi ágól) fogta magát és Ecsed-várból, az erdekes özvegy vigasztalására indult, melyhez még az atyafiság kedvező körülménye is hozzá járult és somlyai Báthori Annát, ecsedi Báthori György ő kegyelme, csakhamar oltárhoz is vezette és a szép Erdőd vára Báthori György magát bele élkelte.

A politikai téren akkoriban a köpenyforgatás napirenden volt. Báthori György tehát, hogy a királyi fiskusra váró Drághi javakkal Erdőd várát és kincseit saját részére biztosíthassa, a Habsburg dinasztiaól elfordult és a Zápolyához pártolt. Alig egy évtized mulva I z a b e l l a királyné elhunyt, Báthory György azonban az ifju Zápolya János Zsigmond híve maradt, a mit a bécsi udvarnál zekon vettek és I. Ferdinánd király Helvecziából származott híres hadi vezére: Svendi Lázár és a Szatmárvármegyei főispán Báthori Bonaventura, vagy mint a magyarok neveztek: Anarás, Báthori Györgyöt a király haragjával fenyegették Báthori György azonban a fényes és erős Erdőd vára a fenyegetések daczára kényelmesen érezte magát, s kedvtelve vadászgatott.

Egy napon Báthori György, Erdőd vár közelében lévő szép vadaskertjében mulatott, s az őzikek, karcsu szarvasok társaságában gyorsan futottak az órák. Egyszerre a faágak közt újabb csörrenés hangzott; Báthori a vadászok eber figyelmével a nesz fölé fordítja fejét, s mily nagy lón meglepetése, mikor a fak sűrűjéből csatlósi egyike bontakozott ki.

A sápadt csatlós akadozva mondja el: Erdőd ostromára Svendi Lázár császári királyi fővezér közeledek; s a magyarral vegyes német had előérsei már a vár közelében czir-kálnak.

Báthori György a hallottakra színt változtatott, homloka sűrű redőbe vonult, mert Erdőd erős sásfészek ugyan, de Báthori az ostromhoz készületlen volt.

— Mondják, a vármegye főispánja is vele jön, folytatá a szolga.

A hallottakra Báthori György homloka kiderült.

— Alásson megkövetem siessünk, mielőtt a Svendi uram ő kegyelme portyázó huszárajai utunkat nem állják, esengett a szolga, s Báthori paripáját elő vezette.

Báthori paripájára pattant; ideje is volt, mert a vadaskertet alig hagyta el, I. Ferdinánd király huszárajai nyomában vág-tattak.

Báthori György paripáját keményen sarkanyuzta, s a pompás arabs mén szelvével versenyezve, gazdáját az elfogatás szegényedőll megmentette.

A menekvő Báthori György után alig, hogy a várkaput bezárták, Svendi Lázár serege a vár alá húzódott. Báthori György

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Hirdetési díj:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 fr.—kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 50.
 Egyes szám 5 kr.

Értokosság
 0 órákor H. Hadhá
est
 meghivatnak.

birtokossági legelési
 ott választmányi ha-

Poroszlav Zoltán.
 közbirt. elnök.

EGYETLEN
 18
 A NYGÉN

DORFI RÉPA

VÁLLALTATNAK.

GY KAROLY-ház,

testvére volt a szathmármegyei főispán Báthori Bonaventura; a kit testvér tehát alkudozásba bocsátkozott. Báthori Bonaventurának Svendi szóbeli ígéretet tett: hogy a kapituláció esetén, Báthori György előnyeit szemmel fogja tartani. Báthori György testvére tekintélyes állásba vette bizalmát, s kérve, hogy befolyásával őt Erdőd vár kincseivel, uradalmában megerősítse, meghódolt.

Svendi Lázár hadi vezér előtt Erdőd kapui megajlottak.

Azonban Báthori Bonaventura közvetítése mit sem lendített, mert Svendi Lázár, mielőtt magát Erdődbe befészkelte: a várat, drága felszerelésével, nagy halmazzal kincseivel korona-vagyonnak nyilvánította, — s a szép ígérettel lépve vitt szerencsétlen Báthori Györgyöt: a király nevében Zemlén vármegyében, Csicsvári várba száműzte; hol a szerencsétlen Báthori György, keserű elméletekbe merülten, csakhamar bevégezte élete pályafutását. (Folyt. köv.)

Vidék.

(Levelezés.)

I.

H. Hadház, febr. 24.

Kaszinó-bál Hadházon.

Hadház város ismét tanulejlet adta élénkségének s szép egyetértésének a szombaton megtartott s igen jól sikerült kaszinó bállal, s dacára annak, hogy a környéken mindenütt multság volt az estére hirdelve, mégis kitűnően sikerültnek mondhatjuk azt. — A város intelligenciája adott találkozózt az estélyen, de voltak vidékiek is nagy számmal: Debreczenből, Bészörmenyből, Tokajból, Füzés-Abonyból, Ujfehértől, stb. s ebből csak azt következtetem, hogy Hadház volt a gyújtója a vidéknek.

A közönség nem töltötte ugyan szorongásig meg a termet, de annyian voltak a mennyi egy sikerült est közönségének megfelelő.

A jó kedély reggeli 6 óráig egy percre sem hagyta el a tánczólo ifjúságot, de jól töltötte az estét a nem tánczólo közönség is, örömmel nézte a vigan vigadókat, s nem lehet és nincs is az ott levők közt egyetlen egy sem, ki meglepődéssel ne emlékeznék meg az estélyről, s úgy látszik, hogy nem is tudna már Hadház oly multságot rendezni, mely ne sikerülne, hiszen nagyon is természetesen, — mert garantált nyuhtanak mindnyájunknak a jó mulásra, a még mindig sikerült multságok.

A jelenlevő kisaszonnyok névsorát szűk ismeretköröm miatt — nagyon sajnálom — nem állíthatam teljesen össze, s így a hiányos névsor következő: Schuck Berta és Mariska, Hadházi Erzsike, Kovács Gizella, Hadházy Gizella és Emma, Csapó Mariska és Zsuzsika, Posgay Mariska (Tokaj), Rheas Iloa stb.

Felülvezetések is voltak, s a felülvezetőknek e helyen is köszönetet mondok a közmívelődés érdekében fenálló egyesület iránti érdeklődésükért és az egyesület felvirágzására való törekvésükért.

A felülvezetők névsora a következő: Hadházy Ferencz 2 forintot, Fenyő Ákos, Keményfy Farkas, Szabó Sándor, ifj. Hadházy Endre egy-egy forintot; rendezőknek pedig

továbbra is kitartást, és fáradozásuknak megfelelő eredményt kívánok.

(k. l.)

III.

Kisújszállási levél.

Ama nagy küldöttségben, mely a debreczeni kir. tábla ügyében Budapestre járt, szép számmal voltak képviselve Karczag és Kisújszállás polgárai is. A kunság nepe őszinte szívvel kívánja, — hogy a koszoru Debreczené legyen s óhajtja hogy Debreczen maradjon ezentúl is magyarság metropolisai! A küldöttség tagjai nem is hagyták figyelmen kívül a künk lelkesedését, a minnek tanúbizonysága az, hogy a bpesti banketten Hajdúvármegye alispánja, Ráczó Gyula, Kisújszállás és Karczag küldötteire emelte poharát.

Városunkban „a nagy kunsági ták a rékpénztár” febr. 9-én tartotta meg évi rendes közgyűlését, melynek legfőbb tárgya volt az igazgatóság zárszámadása az 1889-ik évről.

A zárszámadás szerinti bevétel 3.139.961 frt 26 kr., — a kiadás 3.139.961 frt 26 kr. volt. Mérleg: vagyon 851.612 frt 17 kr. Teher: 851.612 frt 17 kr. Veszteség és nyereség számla: Tartozik 66.504 frt 17 kr. Követel 66.504 frt 17 kr. A pénztári forgalom volt 1889-ben 6.279.922 frt 52 kr., — a tárcza-állomány 790.848 frt 83 kr., — a betét 587.308 frt 65 kr., — a nyereség 16.688 frt 44 kr. Van 1000 darab részvény 100.000 frttal. Egy részvény osztaléka 15 frt.

A közgyűlés elhatározta, hogy sirenleket állít egykori buzgó penztárnokának, néhai Balogh Sándornak, — továbbá 90 frtot szavazott egy megintézetit szolgál elhunyt nejeinek temetésére.

Az influenza, mely országsszerte járvány gyanánt lépett fel, városunkban is mutatkozott, de halálesetről nem hallottam. A járvány már itt is szűnő félben van.

K. H. L.

HELYI HIREK.

* Regény-közlönyünk folytatása a mai számból — törzské miatt — kimaradt.

* Informátok a kereskedők és iparosok részére Baross kereskedelemügyi miniszter ugyan már eddig is több irányban megfelelő intézkedéseket tett, hogy a különböző kereskedelmi, ipari, vám- és szállítási konjunkturák tekintetében mindazok részére a tájékozódást megkönnyítse, a kiknek nincs módjukban ezen ügyleteket folytonos tanulmányozó figyelemmel kísérni. Így nevezetesen az államvasuti közegek utasítottak, hogy a kereskedelmi kamarák egyenes felszólítottak, hogy ily kérdésekben az egyes, legközelebb eső üzletvezetősekhez forduljanak, sőt a kereskedelemügyi miniszter nagy súlyt helyezett az állomási közegek kereskedelmi jellegű tevékenységére is. Mindezen felül újabb mozgalom indított meg, hogy az egyes ipari és kereskedelmi kamarák a brassónak mintájára szervezzék tudakozó irodájukat; intézkedett továbbá a miniszter, hogy egy központi tudakozó-iroda állítassék fel a kereskedelmi muzeum szervezetében, a mely a szükséges segédeszközökkel felszerelve már a f. é. ápril 1-én működését meg fogja kezdeni, felvilágosítást adván vámuügyekben, díjzabási ügyek-

ben és mindazon kérdésekre nézve, melyek a közönséget különösen kelet felé irányuló forgalmunkban érdekelhetik. Ez a tudakozó iroda a hozzá szóval vagy írásban fordulónak a lehető legcsekélyebb díjszabás mellett és esetleg a nélkül is, rendelkezésére fog állani; maga a kereskedelmi muzeum pedig utbaigazítást ad, különösen a kereskedelmi összeköttetések érdekében. A kereskedelemügyi miniszter intézkedett továbbá arra nézve is, hogy a kereskedelmi muzeum által alkalmazott kereskedelmi utazók havonként teendő jelentései a központi értesítőben közzé téssezenek. Ezek a jelentések minden kívánható részletre kiterjednek.

* Ismeretlen öngyilkos nő. A budapesti főkapitányság Püspök-Ladányból értesítést kapott egy ott már hetek előtt rejtélyes körülmények közt öngyilkossá lett nő esetéről. Január 8-án ugyanis a Budapestről Püspök-Ladányba érkezett vonaton egy csinosan öltözött nő jött meg s a vendégfogadóban megállva, Terkey Antalné szolnoki lakosnőnek írta be magát az idegenek névsorába. Másnap reggel a nő a Debreczenből érkezett vonat elő vetette magát s agyon gázoltatott. Kéltének megállapítása céljából árttak a szolnoki hatóságok, de onnan az a válasz érkezett, hogy ott Terkeyné nevű nőt nem ismernek. Most a budapesti rendőrséget értesítették az esetről s az ismeretlen öngyilkos nő kilétének megállapítása céljából körözvényt adtak ki.

* Színház. Tegnap este harmadszor adták az „Ember tragédiáját”, melyet lapunk tárcza rovatában méltatunk. Ma este Bartók Lajos vigjátéka: „A méhek” kerül színpadra, Palotai Piroksa jutalomjátékául. Az új darabot és a jutalomjátékot ismételve ajánljuk a közönség figyelmébe.

* Színházi műsor. Szerdán: „Pünköszt Flórenczben”. Csütörtökön: „Ember tragédiája Pénteken: „Satania”. Szombaton: „Görgö”. (Sómló jutalomjátéka) Vasárnap: „Az ember tragédiája”. Hétfőn: „Parlagi Jancsi”. (Madai jutalomjátéka)

* A regálé megváltás. A pénzügyminiszter ez évi február hó 2-án közzétett hirdetményével felhívta azon magánjogosultakat, kik az italmérsi jog kártalanítása fejében nyeresző szelvények kötvényeit a pénzügyminiszterium közvetítése mellett az államot, mint magántulajdonost megillető kötvényekkel együtt és ugyanazon feltételek alatt értékesíteni kívánják, hogy ebbeli elhatározásukat a hó végéig jelentsek be — A bejelentés vég-határideje közeledvén, czélserűen látszik az érdekeltek figyelmét a pénzügyminiszter ezen hirdetményére annál is inkább felhívni, — mert az italmérsi jog kártalanítására kibocsátott kötvények azok részére, kik az értékesítés közvetítését igénybe nem veszik, csak a jövő évben fognak kiadhatni. Különös figyelmébe ajánlatik az érdekelteknek a hirdetményben említett azon körülmény, hogy a bejelentés akkor is megtehető, ha a kártalanítási összeg véglegesen megállapítva még nincs, mert illetékes helyről vett értesülés szerint intézkedés történt aziránt, hogy az

ilyen kártalanítási összegek végleges megállapítása során kívül eszközöltessek.

* A csók. Gyönyörű barna lány volt az eszemadta. Két piros orcája majd kicsattant az élettől, a két szemé pedig úgy ragyogott, tüzelt, hogy az irnok ur nagy zavarában elcsepentette a tentát a papiroson.

— Mi jártaban vagy lányom? — kérde tőle a kapitány ur.

Az eszemadta hamiskán lesütötte a szemét, de a többszöri kérdésre mégis csak kimondta:

— Nagyságos kapitány ur, a Biróék (fia megcsókolt.

— És minek mondd ezt nekem?

— Azért instálom, mert senki se látta, hát tessék rá parancsolni Jósikára, hogy ki ne beszélje valahogy . . .

— Hisz az nem olyan nagy baj, leányom.

— De hogy nem! Ha megtudnák, oda lenne a jó hírem, pedig én nem akarok örökös lánny maradni.

Aztn eítakarta a szeméit, mintha azt mondta volna:

— Mert olyan édes volt az a csók!

* Az időjárás e heten (febr. 24-től márcz. hó 3-ig) meteorológiai észlelés szerint a következő lesz: Egyre növekedő hőmérséklet mellett, pár napig még száraz, csendes, éjjel fagyos időt várhatunk, mire többnyire csapadékokkal változó s végre szelesebb napok következnek.

* D. H. V. Tegnapról kezdve a helyi vasut 31-ik számú esti vonata a nagyerdőig közlekedik. Indul a nagyerdőtől a vonat 5 óra 50 perczkor. Ezen intézkedés is a várva-várt tavasz közeledtét jelenti!

* Irodalom. Boldisár Kálmán „Prózá” című beszélykötete előfizetőit tisztelettel felkéri a „Debr. Ell.” könyvküldő hivatala, hogy az előfizetési pénzeket és gyűjtőleveket sziveskedjenek Debreczenbe a „Debr. Ell.” kiadóhivatalába beküldeni. A kötet kiállítása már folyamatban van s arra előfizetéseket mindig elfogad a „Debr. Ell.” kiadóhivatala.

* E. M. K. E. Az erdélyi magyar közmívelődési egyesület debreczeni és hajdumegyeri fiókja — hír szerint — márcz. 13-án tarja első ülést.

* Az üvegedények hitelesítése tárgyában a kereskedelemügyi miniszter pórtrendeletet bocsátott ki, a melyben tavalyi intézkedéseit a következőkben egészíti ki: „A legnagyobb terjedelmű, rövid nyakú üvegedényekben a mérték határa két egymással átellenben lévő oldalon jelölendő meg, egy-egy 1 centiméter hosszú, az edény szájjal párhuzamos fekvésű vonással. Ezen vonások az edény nagyságához képest egész 5 centiméter távolságban lehetnek a nyak tövétől. Hosszu nyakú palackokban egy vonás is elégséges, s ennek a nyakon kell alkalmazva lenni. Az edény köb-tartalmát a mértékhatáris-távolságot is meghatározhatja a mérték határáig beletöltött víz sulyából, ugy, mint az a hordók hite-

A „DEBRECZENI” TÁRCZÁJA.

Az ember tragédiája.

— Három előadás. —

Fülembe csengenek most is a Marseillaise accordjai. S minő csudálatosan simulnak ezen legnagyobb irodalmi alkotásunkról támadt gondolataim az előadás által keltett benyomásokhoz.

A francia forradalom Kepler álma. A mi Adámunknak, Sómlónak legjobb alakítása Kepler volt, leggyengébbnek pedig ott bizonyult, hol az örök tragicum legerősebben nyilvánul, a Danton alakjában.

És hát álom-e csakugyan mindaz a miért Danton egy vértengert akart keresztül uszni, s a valóság csak az, hogy a vértengerbe ő maga is bele fult? És az-e az igaz, a mit Danton felett elítéltetése alkalmával a lakását kérdő elnöknek:

„Lakásom holnaptól kezdve az örök semmiség?” — Vagy igaz-e a mellett az is, a mit a neve iránt hozzá intézett kérdésre válaszolt, hogy azt őrizni fogja a Phantéon? Kepler hallotta a jövő dalát s megtalálta a talizmánt, a hármasszent ígét, átélte a borzalmas álomképet s aztán felébredt s látja, hogy „Csak a mámor teremt nagyot” s hallhatni, mint zokogja Éva az örök elégiát: „Im itt vagyok bűnömmelel s könyveimmel.”

De az álom nem maradhat nyomtalan. Eltűnve, az élet szibáját követeli, az életet, mely az új társadalomban kifejlődik „Ledült romoknak átkozott porán.” Meglélt ez is, de ott látja mindenütt az „átkozott port”, mely a „ledült romok” felett szállong, s mely elhomályosítja a tiszta tekintetet. A civilizáció minden bűne feltárul előttünk s Adám látja,

hogy a londoni polgárleány ugyanaz, ki a Lucifer Helenája volt.

Lucifer rátapos az eldobott szivre, ezzel és a temetői jelenettel be van fejezve a tragédiának a mi társadalmunkat érintő része.

A mi előbb és a mi ezután történik, az mind történeti és philosophiai staffage — „Homosum et nil humani a me alienum puto.” A multban és a jövőben.

Madáchot a végczél gondolata mozgatta. Az ember egész történetének képeit engedte elvonulni nagy szelleme előtt, de csak a küzdelmet látta, s a bizalom és tagadás ősi harcát. A legnagyobb skepsis, a véges emberi elmének a végtelenbe hatolása, ennek hiábavalósága, a befejezésül kimondott, de lehetetlen megnyugvás, a megirt, de el nem érhető harmonia Lucifert teszik győztesse, kinek disharmonia kell.

S minál tovább haladunk előre, Lucifernek annál kevesebb akadály gördül győzelme elé. A paradicsomban a Cherub lángoló karddal utját állja. Egyiptomban a nő szíven keresztül a nép jajszáva, a Pharaó fejbe csap s a villámot Lucifer nem képes elhárítani. Athenben Pallas meghallgatja Luciát, s a „hiu ábránd-világ” Lucifernak megint megrontja legszebb perceit. — Rómában a glóriában feltűnő kereszt látványa „borongatja hátát.” Konstantinápolyban már övé a győzelem. A vallásos rajongás, a téveszmék diadala, a képtelen önfeláldozás az örök kinu szerelem, „a vén bajtárs a rémes halál” mind segítségére sietnek.

Prágában már ki is használja győzelme gyümölcseit. Az emberi szellem legnagyobb kinszenvedése indul meg előttünk, a lángeszű tudós munkája meddő s mig az ész az ember jövőndő boldogítására agyongyötri magát, mig a mit e földön hiába keresni, az igazságot a fénylő égbolt titkaiban igyekszik feltalálni,

addig, kiért mindent áldozott, kiért magát, tudását is elárulja, szívet repszti meg, a nagy nemes férfit a hiu asszony egy hitvány piperkőcczel csajja meg s mig Adám boldogan magasztalta Évát, ki nélkül

„Mi a hang, hogy ha nincs ki értené? Mi a sugár ha szin nem fogja fel?”

Kepler keserűen tör ki:

„Oh nő ha te megbírsz érteni.”

S Párisban a „nagy talizmán” „a vén földet ifjúvá teszi.” A rejtett szót nem fél kimondani, de az lezussa csakugyan azt is, ki őt kimondta — Dantont. S mily csodás varázsszal veszi meg a szerelem a kerlelhetetlen Dantont, s mily feltűnőhatalan a mártyr Évának felgerjedt utcai pórnővé változása. Ez a jelenet maga megfejtje az embernek egész tragédiáját. Lucifer maga az emberi lélek örök küzdelme. A tételoldó kétely s az ellenmondás végzetes hatalma.

A vérfürdőből szabad társadalom születik. London utcái mutatják meg a modern civilizációt. Lucifer itt tobzódhatik diadalában. Ennek a társadalomnak különböző osztályu alakjai egymásután ássák meg ömaguknak a sirt. Hiszen életünk önmagát emészti. Vigasztalan elmulás követi az élvezetek féktelen örömet s némi halk vigasz csak a virágárus lány szavából hangzik felénk, ki azt reméli, hogy sirján majd új ibolyák teremnek.

Hiu remény! A költészetnek minden himpora elszáll. Az érző emberi szív a társadalom nagy temetőjében porlik. A jövő világnak csak az ész uralkodik. A szívet együtt elvész az egyén. A phalansterben még az anya sem érezhet gyermeke iránt. De az elvető szikrát még sem tudja lombikjából kicsalni a tudós. Elpattan a lombik. A szellemnek az „Nagyon szűk és nagyon tág.”

Mert mi az a lombik! Az emberi agy, melyben annyi jó és annyi rossz forr egyútv,

mely nagyon tág minden rosszra, s mely nagyon szűk minden jóra. — Melyben a jó és a rossz örökösen harczol, mig a rettentő harcban a lombik egyszerre csak szét pattan.

Teremt a lélek és fejlődik. De a végczél felé csak törekedhetik s gyarló, vak ember, ha arasznyi léted határán túl akarsz csapongni, ám lásd meg, véged mi lesz. Kihűl a nap. Pálmas liget helyett jégsziklák dermedtik meg benned a nagyra törő gondolatot s fagyaszttják el érzésed melegét. A sáppadt vérgyólyó elsötétült egeden csak éhségtől halvány arczoda vet világot, mintha csak azért pillantana utolszor az elhagyott, kifáradt világra, hogy megmutassa, mi lett a nagy küzds vége, hová fejlődött a nagynak indult ember, az óriás mi törpe lett. A szellemi és testi degeneratio borzalmas képével végződik hát a lét nagy tragédiája. Oh érdemes volt e hát annyi nemesnek vért ontani, annyi dicsőnek nagyot merni, bizza küzdeni s czel nélkül elbukni? De nem maga Lucifer a diadalmas kétség mondja-e meg jó előre hogy a küzls „Egyre egy kicsiny sugárt ad.”

Mely biztatand, hogy csallta tünemény. Egész látás, — s e sugár a remény. S az ur a maga bukott angyalának szavát erősíti meg a végben kétékdő embert csak küzdsre s bizalomra híván.

Nem kevés küzdelemmel járt s nagyon sok bizodalom kellett hozzá, hogy „Az ember tragédiája”-nak előadására derék társulatunk vállalkozzék. Ha valamely drámai műben néhez a szerző eszméinek hű tolmácsolása, irodalmunk e büszkeségének előadásában könynyen kudarcot vallhat bizony a legderekabb művész is. Az ember tragédiájának egyetlen hőse, egyetlen alakja van: az ember. Valamennyi szereplő az ember külső és belső életének különböző mozzanatait tünteti fel, miad-

lesítésénél gyakorolattik. 20 liternél kisebb edényeknél a czentiliteresek is meghatározandók, 20 literes és nagyobb edényeknél csak a decziliteret kell megjelölni. A liter-számok és a korona beüzendők; nagyobb edényeknél: a határvonás mellé; palackoknál: azok oldalára. A szükséges bélyegzők, s az edző folyadék az állami központi m. kir. bizottságnál rendelők meg. A hitelesítési díjak változatlanok maradnak. A rendelet márczius 1-ével lép életbe.

* Köszönet. Mindazon t. rokonaink, ismerőseink és jó barátainknak, kik boldogult kis leánykánk végtisztessége alkalmával megjelentek, s bánatunkban részt venni szívesek voltak, e helyen köszönetünket nyilvánítjuk. Balogh György és neje Krasznai Gizella.

* Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonok és ismerősök, a kik elhunyt szeretett atyánk Kápolnásy Imre temetésén bánatunkban részt vettek, fogadják köszönetünket. A megboldogultnak gyermekei.

* Nyilvános nyugta. A h. bősörményi cserépgyár részvénytársaságának folyó hó 21-én megtartott közgyűlésén több rendbeli közérdekű tárgy felett eszmecsere történt, s ezen alkalommal a közgyűlésen részt vett tagok közül a következő urak, u. m.: Kóvér Pál, Paksy Károly, id. Sívágó Gábor, Gaál Ferenc, Lengyel Imre tejenként 1-1 forintot; Fábiny Antal 80 krt, Lévy Márton, Kovács Márton, Foksz Alajos, Pápay Károly, ifj. Fazekas Gábor, Imre Sándor, P. Balogh Gábor, Zilahy Gábor, Sívágó Imre, Szabó Gábor és U. Szabó János tejenként 50-50 krt az Emke javára, pézartára gyámlóitása céljából beszállították. Midőn a jelzett társasági tagok részéről hozam juttatott ezen összegért, s s ugy a közmvélelőds érdekeben szolgálatot önkéntes adományért köszönetemet nyilvánítom, kijelentem, hogy az összesen 11 frtot tevő adományt az Emke pézartárna kezeibe beszállítottam. Debreczen, 1890. február 24-én. Márk Endre az Emke titkára.

* A haramiák. A nagyságos urat végre is a saját hortyogása ebresztette fel. — De ideje is volt hogy felebredjen, hisze a nap már a hasára sütött, s neki estére ott kell lennie a kománál, a ki pedig jó négy mért-földnyire lakik innen. Gyorsan kidugta fejét a takaró alól s oda pislantott az órára, azután pedig a szolgájára, a ki ott aludt be-kességesen a kemence mellett. Erre nyugodtan lenyult az egyik papucsáért, s odavágta azt a szegény Ferencz orrához.

— Ébredj fel hé! Ferencz kétségbeesetten kapott az orrához, azután felebredt, majd felcizheltődött s megvetéssel bámult a papucsra.

— Utazunk hé — ne bámészkodj annyit. Fogd be a szürkét, meg a keselyt, addig felöltözöm.

Ferencz gyorsan magára hányta a ruhát, s ki ment a szobából. A nagyságos ur nagy erőlködéssel kiemelte óriási potrohát a párnák közül s mire felöltözött, Ferencz is jelentette, hogy indulhatnak már — be van lögvé.

A kocsi ott állott az udvar közepén. A nagyságos urat valahogy felszítottotta Ferencz az úlére, maga pedig a bakra lebbent fel, s ráhuzott a sárgára. Hiába, a lovak nem

mozdultak. Az már baj, de mi lehet az oka? Végre észre tért a szolga, s lepattant az úléből, azután neki vetette a hátát a lócsnek és megindította a kocsi, így a lovak is bele-tanultak hamarosan. Azután ő is visszaült a bakra.

Mentek, mendégéltek szólaul, s már estefelé járt az idő, mikor egy csárdához értek. — Ide be kell mennünk pihenni, majd holnap tovább indulunk, én már összevagyok törve. Így szólott Ferenczhez a nagyságos ur, és mentek mindketten a csárdába.

A nagyságos ur alig feküdt le az ágyba, azonnal elaludt, nemkülömben Ferencz is, ki nek az ágy mellé, a földre vetettek ágat. Kora reggel azonban felserkent a szolga, — mivel az ajtó előtt két erős hang dörgött: — Elebb a soványat szarom le, azután a kövret.

— Ugy is jó lesz — majd én is segítek.

Ferencz halálra rémülve költötte fel a nagyságos urat, s elmondta neki, hogy haramiák törtek rájuk, már alkudoznak is a bőrükre az ajtó előtt. Erről a nagyságos ur is hamarosan meggyőződött, s ijedében az ágy alá bujt, Ferencz is utána. — Ott hallgatták reszketve az alkudozást: — Tehát dologra, szurjuk le a soványat.

Ferencz kétségbeesetten kezdett kiabálni: segítség, gyilkosok! A korcsmáros berontott a szobába, s majd elkacagva magát mikor az ágy alatt bujkáló vendégeket megpillantotta; mikor pedig megtudta rémületök okát, nem állhatta meg kacagás nélkül: — Nincs itt haramia egy fia se! A disznókat akarjuk leszurni, — instálom a tekintetes urakat.

A nagyságos ur, meg Ferencz hamarosan elpárologtak a csárdából.

* Egy népszor. — A „Moll féle francia borszesz és só“ által a betegeknek egy ép oly gyógyhatású, mint olcsó szer nyújtatik köszvényes és csuzos bántalmaknál sebeknél és daganatoknál. — Egy üveg ára utasítással együtt 90 kr. Szétküldés naponta utánvételel Moll A. gyógyszerész és ca. kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Hazánk s a külföld.

— A farkasok Oroszországban évente iszonyu kárt okoznak. Hogy fogalmat adjunk arról, amit ezek a bestiak elpusztítanak, közöljük a farkas-irtásról szóló statisztikát. Ebből ugyanis sejteni lehet, hogy mennyi elemőzsiát fogyasztana el a temérdek farkas, ha mind életben maradna. A múlt évben csupán Bolodogo területén 49,000 farkast pusztítottak el, Kazánban pedig 31,000-et. A hatóság minden egyes elejtett farkasért 10 rubel jutalmat fizetett. A statisztikai táblázatok kimutatják, hogy a múlt évben 208 embert téptek szét a farkasok. A farkas ugyan nagyon sokáig bírja a koplalást, de azért mégis csak eszik, még pedig hust. Így könnyű elképzelni,

hogy az a 80,000 farkas a mit Bolodogban és Kazánban elpusztítottak, mennyi temérdek hasznos állatot őlt volna meg meg, ha életben marad.

Muzsák.

Uj verskötet. (Költemények. Irta: Kósa Barna. Szerző sajtója. Ára 1 frt. Debreczen, nyomtatott Kutasi Imre könyvnyomdájában. 1890.)

Jeleztük már tegnapi, hogy Kósa Barna költeményei elhagyták a sajtót s az előfizetők közt a szétosztás kezdetét vette. Tekintve azon viszonyt, melyben szerző lapunkkal áll, mi nem bocsátkozhatunk e verkötet érdemleges bírálatába, de majd ha a többi lapok ismereteni fogják, összegezni fogjuk a bírálatokat, nem hallgatva el a kedvezőtlen bírálatokat sem.

Mi e helyen — minden kommentár nélkül — csak a kötet tartalmát ismertetjük. A versek legnagyobb része — természetesen — e kötetben is szerelmi költemény, de nem hiányzik a hazafias lyra sem, valamint a humoros és elbeszélő költszetet is képviselve van benne.

A kötetben több versfüzért találunk ilyenek: „Hulló lombok“. (I—XIV). — „Lengyelországi emlékek“. (I—VIII). — „Tavaszdalok“. (I—X). — „Távolból“. (I—X). — „Ilonkának“. (I—VI). — „Mennyasszonyi kisorudba“. (I—XII). — „A boldogság dalai“. (I—VIII). — „Régidalaimból“. (I—V). Ezekon kívül számos önálló költemény képezi a kötet tartalmát, melyben összesen 143 vers van.

A csinos kiállítású kötet teljes 12 ivre terjed s ára 1 frt. Könyváruai uton nem kapható. — szerzőnél azonban („Debreczen“ szerkesztősége) meg egy néhány példány megrendelhető.

Mi e verskötetről többet nem mondhatunk, nehogy az öndicséret lejtőjére jussunk, — hanem bevárjuk a többi lapok kritikáit.

Közgazdaság.

x Az Anker élet és járadék biztosító társulat. Ezen társulat minden biztosítással foglalkozik mely az ember életére vonatkozik, u. m. a.) biztosítással az ember életére és kiházasítási biztosítással; b.) haláleseti biztosítással és viszont biztosítással a halálesetért teljesített befizetésekért; c.) járadék biztosítással nyereségyrészes biztosítással. — A nyereségyrészes osztléka 1888-ban: a.) tulélesiesetekben kifizetésre került biztosítások után a biztosított tőke 25.066% áru gott, b.) a haláleseti biztosításoknál az évi díj 25%-ára; c.) az 1888-ban liquidált társulások eredménye 63% a kamatok kamataival. Rézvénytőke és biztosítéki alap 1888 decz. hó 31 én 36.471.933.03 frt. — Az utolsó évi jelentés szerint a biztosítási állomány 1888 deczember hó 31-dikén frt 173.667.929.88 tőke és 52.079.40 járadék volt. Kifizetések: halálesetekért 1888 decz. hó 31-ig frt 16.850.886.04, tulélesi esetekben liquidált biztosítások után 1871—1889-ig frt 45.027.372.86. összesen frt 61.878.258.90. Vezérképviseletőség Magyarország részére Budapest a társulat házában Gizella tér 6. szám

Anker udvar. Képviseletőség Debreczenben: Weinberger Sándor urnál.

Gabnaárak. (Budapest terményüzsdé febr. 23.) Buza tavaszra 8.60 pénz, 8.62 ára. buza őszre 7.80 pénz, 7.81 áru, — május—júniusra — — — — — pénz, — — — — — áru. — Zab tavaszra 7.86 pénz, 7.90 áru, őszre 5.85 pénz, 5.90 áru. Káposztarepcze auguszus—szeptemberre 12.%, pénz, 13 — — — — — áru.

— Sertésvásár. A kőbányai sertéskeres. csarnok távirata. Febr. 22. Az ület csendes. M. urasági öreg nehéz 45.50—46.50 frt/ig ma. uras fiatal nehéz 48.50—49.50 frt/ig, magy. urasági fiatal közép 48.—48.50 frt/ig, magy. uras. fiatal könnyű 46.—47 — — — — — frt/ig, magyar szedett nehéz 45 — — — — — 47.— frt/ig, magyar szedett közép 46.50—47.50 frt/ig, magy. szedett könnyű 45.—46.— frt/ig, szerb. átmeneti nehéz 45.—46.50 szerb. átmeneti közép 45.—46 — — — — — frt/ig, szerb. átmeneti könnyű. 44.—45.— frt/ig. As árak hialalt sertéseknél páronkint 45 kgd. 4%-os levonással métermasszáknak értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek, adtakak el, a vevőnek páronkint 4 forint aranyban vám fejében megértitették.

Sertésállítás szám: Febr. 20-án volt készlet 97,207 drb. — febr. 21-én felhajtott 2746 drb, febr. 21-én elszállított 945 drb. Maradt készletben 98,828 drb sertés.

Törvénytörök.

— A kórház titka. A pozsonyi országos kórház igazgatósága följelentette a rendőrségnek, hogy Kühnas Jakab betegápoló (35 éves s már négyszer házasodott), 1888. jul 4-én Ludwig biztosítási titkokra, ki az intézetnél a hülék osztályában van elhelyezve, minden ok nélkül kénszerzubbonyt vezet, bezúta néhány bordáját, aztán állati módon megölte őt: Kühnast legott letartóztatták. Daczára a tanuvalomásoknak, makacsul tagad. At fogják adni a bíróságnak. A rendőrség elrendelte, még néhány ápoló letartóztatását s Ludwig holttestének kiadását. Annak idején a felbontásról szóló jegyzőkönyv természetes halált konstatait, — ez a jegyzőkönyv azonban most — csodálatos módon eltűnt. Az eset városzer- te nagy feltűnést kelt.

Debr. színház.

Holnap, szerdán, 1890. február hó 26-án páratlan bérletben.

Pünköst Flórenczen.

Nagy operette 3 felv.-ban.

Főszerkesztő: Szinyay Gyula. Felelős szerkesztő: Kósa Barna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu. Kiadó: Kutasi Imre.

HÖLGYEINK FIGYELMÉBE!

Uj kiadásban jelent meg Házi Czukrászat

kézi könyve, utmutató mindennemű sütemények, torták, befőttek készítésére, ára bérmentve küldve 1 frt 40 kr.

Előétkek könyve,

utmutató az összes husnemtek, vadak, sülttek, halak stb. készítéséhez ára bérmentve 95 kr. Legzélszerűbb ezen összeget postautalvánnyal küldeni.

Grünbaum Armin kiadóhivatala Budapest.

Arany érem Pécs 1888. Kárpáti mellszörp

köhögés ellen

mell- és tüdőbetegék részére. Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, rekedtség, elnyálkásodás, idült hurut, inger és számarköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengeségénél legjobb sikerrel használtatik. A mellszörp gyermekeknek is adható. — Egy nagy üveg ára 80 kr, egy kis üveg 50 kr.

Kárpáti melipastillák.

Ezen pastillák a magas Tátrán található gyógyfűvek és gyökerekből készülnek, szintén legjobb sikerrel használtatnak a fentebb felsorolt betegségeknek. Egy doboz ára 25 kr. Kárpáti melitea. Egy nagy csomag 40 kr, egy kis csomag 20 kr. Szentén kitűnő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknek. Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Ká-sán, Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil gyógytárában.

egyik ugyanazon harcznak harczosa, melyben nem lehet fegyverszünet soha. Mindegyik egy-egy indulat megszemélyesítője, s Lucifer maga nem más, mint Ádámnak legbensőbb énje, mindannak foglalatja, a mi az emberben daemóni.

Lucifer alakítójától tehát első sorban azt várom, hogy megérttesse velem, mikép ő az Ádám lelkeinek egy része, még pedig daemóni része. Az egész alakjában sikított e l-le nemondást tehát soha sem szabad összeegyeztetetlen e l-le n t t gyanánt felfognia, mert akkor a néző bírálni fogja embertársait, a mit a költő nem akar és nem fogja művében felösmerni öamagát, a mi a költőnek főzsejja.

Ádám maga az ós-ember, ki a Gondviselés áldásaiban hisz és azoknak örül. Lucifer a lelkebe oltott kétség és tagadás, mely megmutatja, hogy az élet nélküle mit sem tudna teremteni, s hogy mindaz, a mit az egyén az emberiségnek alkot, csak az ő nyugtalan és soha nem pihenő munkára hívó szelleme által jöhet létre. Ehez a hivatáshoz mely rész akarát s magával Istennel szembe szálló dacz kell.

Éa végtelenül sajnálom, hogy Balassa, ki társulatunk egyik legtörekvőbb, legtöbbet tudó művésze, Lucifer szerepét még nem tudta magának ez itt vázolt felfogás szerint megalkotni. Nagyon szépen és értelmesen szavaltá gyönyörű jámbusait, jó intrikus volt; de Lucifer nem cselszövő, hanem miat mondam, az ember daemona, mint maga mondja, az ós tagadás szelleme. Ádámot vezette mindég, de nem izgatta, egy Ádámon teljesen kívül álló ellentetes alakot mutatott be, s hiányzó alkításából az Ádám lelkeben végbemelő óriás harcz elemenszerű ereje. S mikor a Cherub megjelenik, s valahányszor az égi szózat megszólal, mindig nagyon hamar el-

ejti a dacz fegyverét, mely erejének egyik első forrása. O, ki csupa daczból meguntta „az éretlen gyermekhangú égi kart“, ennek egy hangjára ugy szólván minden vonakodás nélkül földre görnyed.

Ádám ott magaslott ki leginkább, hol az emberiség uralkodó eszméinek átalakulásának szükségét oly meggyőző erővel festi a költő: Keppler alakjában. De mintha ez az átalakulás csakugyan nem volna elég erős, mintha alapjai még csakugyan nem volnának elég szilárdak: Danton mennydörgő szavával. Somló, a ki pedig teljesen harmonikus egészet nyújtott, nem tudott megbirkózni s e jelenetben igazán jó csak akkor volt, mikor „Az, kit a sors korbácsolt tova, Vihar gyanánt tisztitni a világot, ... megáll a verpádon szeretni.“

Éva személyesítője nem mindig találta el Madách intencióját. Athénben nagyon is elegiát zengő Lucia, Byzanczban nagyon is könnyen lemondó Isora volt, s nem láttuk azt a küzdelmet, a mibe ez a lemondás került. A r d a y Ida egyebként dicséretes tanulmányal igyekezett nehéz feladatának megfelelni.

Terünk most nem engedni, hogy ez előadás részleteiről bővebben szóljunk. De nem hallgathatjuk el a rendezésnek némely hiányait, a melyeken nagyon könnyű lévén segíteni, csodálkozunk, mégis, hogy háromszor egymásután előfordultak. Így az atheni nép-jelenet hatását a résztvevők számának comicus ki csiny volta nagyon is csökkentette. Az egyiptomi rabszolgák között a karzatnak mőkázó, sántikáló urat jó lesz izetlen tréfáiról leszoktatni. A római conviviumban nem láttuk a tobzódó orgiát. Clavia — a szövegben e dalt Hippiá éneki — csak a nézőtér közönségére tett hatást szenvedélyes bordalával, a maga mulató közönsége, hidegen, szentvélenül hallgatta. A gladiatorok egy negyedőráig is

mozdulatlanul néztek egymásra farkas szemet, akár ket panopticum kirakatában levő viaszab.

Gyönyörű volt és semmi kívánni valót nem hagyott fent a francia forradalom remekül scenirozott népjelenete. A fékevesztett népszvenvedélyek vad fergetegét teljes illúzióval élvezhettük.

Az uj diszletek becsületére válnának bármely nagyvilági színpadnak s Gyöngyösön e igen szép jövőt ígérnek. — A változások mind igen ügyesen, gyorsan vitettek keresztül s e tekintetben is csak meglegedésünknek adhatunk kifejezést.

Meg volt elégedve a nagy közönség is, magával az egész előadással mindannyiszor. És most örömmel vehetjük komolyan e szót, hogy nagy közönség, meri Debreczen társadalmának dicséretére legyen mondvá, mind a három estén télt ház előtt folyhatott le az előadás. A közönség megemberelte magát, s talán szebb idők kezdetét mutatja, hogy társadalmunk derek művészeink ambícióját felkarolta. Kívánjuk és reméljük, hogy a viszonyok e javulása állandó marad. Mert nem áll az, hogy a színház ma már csak szórakoztató mulatság.

Az élet, mindnyájunk nehéz küzdelmes élete nyilalkozik meg a deszkákon.

Olyanok vagyunk, hogy a magunk silányságait nem hisszük el egymásnak, s nem bizunk a magunk nagyságában. Fel kell előtünk tárn mindazt a harczot a maga elválaszthatatlan összetartozásában, melynek mindennap megannyi csatáját vívjuk.

Nem olvasunk, s a mit olvasunk is, nem vésődik ugy éaunkbe, mintha megelevenedni látnék magunk előtt a hatalmas gondolatot és sokról, mit komédiának hittünk, csak így látjuk be, hogy ennek a nagy tragédiának egy-egy felvonása. Sextus.

ilis 5. ... mint a ... fogják ... idei nagy ... Szerbia ... kőzt a ... káttatni, ... lóságok ... tényleg ... gyvítő ... tti Belg ... hogy a ... n el fog ... eg a két ... ályeszerű ... e l t o ... legszebb ... záferhe ... napon ... ment fel ... eteleből ... torony ... ényvel ... és jel ... 20-án ... dui. — ... zág leg ... uttó hó ... Fél ... József, ... fel ... árva ... lom ... lapok ... Ri ... ki ... ek a ... dalni ... hársra ... Den ... czár ... alkait ... at a ... irán ... osat ... neg ... o r ... ké ... orta ... ere ... yné ... illió ... ck ... el ... gk ... bb ... e, ... n ... iz ... e ... b ...

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás.

Nyári
gyógyítás.

Őszi
gyógyítás.

Téli
gyógyítás.

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-
jegye, egy sas és MOLL A.
szakszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok,
gyomorgörccs, nyálk, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok,
vértelenség, aranyér és a legkülönfélébb női betegségeknek.
Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerészeiben.
MOLL A. gyógyszerész és kir. udvari szállító, Bécs,
Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett 2 doboznál kevesebb
nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásonál az ön Moll-féle Seidlitzporai
igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s min-
denkorra és szívvelyes „Isten írné meg“-et mondok ér-
te; ezek a gyomrot jóvá és a főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinko P. J. lelkész Honnetschlag-ban.

MOLL FELE FRANCIA BORSZESZ ES SO

Legjobb
bedörzsölő-
szer

köszvény

osz

és minden

meghülési
betegségek
ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A.
védjegyet és aláírását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használat közzvény, csúsz, min-
denmü testfájdalmak és bémulásonál; borogatás alakjában
minden sérelem és sebnél, dagasztásoknál, Bel-
sőség vizzel vegyítve hirtelen rosullat, hányás, kolika és
hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é.

Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerész és
anyag kereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész és kir. udvari szállító Bécs,
Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvételt. Két üvegnél kevesebb
nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidéke-
men nagyszerűen működik. Kijelölök nekem 50 üveggel,
mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tar-
tani magamnál.

Mély tisztelettel
Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Dr. Rothachnek gyógyszer., Tóth Béla gyógyszer.,
Szent-Királyi és Kalenda, Gerébi Fülöp.

Minden hasonló készítmé-
nyekkel szemben előnyben kell
részesíteni ezen labdacsokat,
melyek mentesek minden ártal-
mas anyagtól, a legnagyobb
eredményrel használatnak az
altesti szervek betegségeinél,
könnyen hashajtók és vértisz-
títók; egy gyógyszer sem ked-
vezőbb és a mellett egészen
ártatlanabb

székrekedéseket

a legtöbb betegségeknek e biztos forrását olvasni és cukrozott alakja miatt még
gyermeknek is szívesen veszik. — Ezen labdacsokat dr. Pitha udvari tanácsostól
igen megtisztelő bizonyítvánnyal lettek kitértve.

Egy 15 labdacsozt tartalmazó doboz 15 kr. Egy heger, (8 doboz 120
labdac) ára csak 1 frt. o. é

ÓVÁS! Minden doboz, a melyen e czéj: gyógyszerész „zum heiligen
Leopold“ nem áll és a hátsó oldalán védjegyünket nem hordja,
egy hamisítvány, melynek megvételétől a közönég óvatk igen kell figyelni, hogy
ne rossz, s nem semmi eredményt fel nem mutatható, de
épséggel ártalmas készítményt kapjanak. Határozottan Neu-
stein-féle Erzsébet labdacsokat kell kérni és ezek a bor-
tékön és használati utasításon az itt látható aláírással el-
látva. — Főraktár Bécsben: Apotheke „zum heiligen Le-
opold“ des Neustein Ph., Belváros, Ecke der Panken und Spiegegas e. Rak-
tár, Debreczenben Rothachnek V. Emil és Tóth Béla (előbb Götl Nándor) gyög-
szertárában.

Neustein-Féle
Gyógyszerész

KÖNYV- és KÖNYOMDAI

MUNKAK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDAJA
Debreczenben, Főpiacz, Sz. Nagy Károly ház. — ajánlja magát mindenfélé

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKAK

gyors és pontos elkészítésére.

Elvállal: tankönyveket, hírlapokat, folyóiratokat és rovatozott íveket.

ÉT-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DÍSZMŰVEKET
arany, ezüst és színnyomatban;

díszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjulányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számítottatik.

HIRDETESEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hírlapban legelőszörban
számítva közléteszek.

KUTASI IMRE
könyv- és könyomda tulajdonos.

KÖNYVTÉNY LONDON

DISZORLEVÉL 1877.

Gyökör, Kleinfaller K.

DEBRECZENBEN, Főpiacz

SZ. NAGY KAROLY-HÁZ.

Debreczen, 1890. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyítás.

Nyári gyógyítás.

Őszi gyógyítás.

Téli gyógyítás.

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy, egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestibajok, gyomorgörcs, nyálk, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok, vértelenség, aranyér és a legkülönfélébb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerertáiraiban. MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívélyes „Isten írtesse meg“-et mondek érte; ezek a gyomrot jóvá és a főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinko P. J. lelkész Honnenschlag-ban.

MOLL FELE FRANCIA BORSZESZ ES SO

Legjobb bedörzsölő-szer

köszvény

csúsz

és minden

meghűlési betegségek ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírását viseli.

Bedörzsöléssel sikeres használati közzvény, csúsz, mindennemű testfájdalmak és benuulásnál; borogatás alakjában minden sérelem és sebnél, dagasztok, gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen roszullét, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é. Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerertár és anyag kereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Kildjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel

Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Dr. Rothschnek gyógyszer., Tóth Béla gyógyszer., Szent-Királyi és Kalenda, Gerébi Fülöp.

Minden hasonló készítményekkel szemben előnyben kell részesíteni ezen labdacsekot, melyek mentesek minden ártalmas anyagtól, a legnagyobb eredménnyel használatnak az altesti szervek betegségeinél, könnyen hashajtók és vértisztítók; egy gyógyszer sem kedvezőbb és a mellett egészen ártatlanabb

székrekedéseket

a legtöbb betegségeknek e biztos forrását olvasni és czukrozott alakja miatt még gyermekek is szívesen veszik. — Ezen labdacsek dr. Pitha udvari tanácsostól igen megtisztelő bizoyitvánnyal lettek kitüntetve.

Egy 15 labdacset tartalmazó doboz 15 kr. Egy heger, (8 doboz 120 labdacsek) ára csak 1 frt. o. é.

ÓVÁS! Minden doboz, a melyen e czég: gyógyszerertár „zum heiligen Leopold“ nem áll és a hátsó oldján védjegyünket nem hordja, egy hamisítvány, melynek megvételelétől a közön-ég óvatk igen kell figyelni, hogy ne rosz, s nem semmi eredményt fel nem mutatható, de epenséggel ártalmas készítményt kapjanak. Határozottan Neustein-féle Erzsébet labdacsekot kell kérni és ezek a borképek és használati utasításon az itt látható aláírással el látva. — Főraktár Bécsben: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Neustein Ph., Belváros, Ecke der Planken und Spiegelgasse. Raktár, Debreczenben Rothschnek V. Emil és Tóth Béla (előbb Göttl Nándor) gyógyszerertárban.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI

MUNKAK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDAJA
Debreczenben, Főpiacz, Sz. Nagy Karoly ház. — ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKAK
gyors és pontos elkészítésére.

Elvállal: tankönyveket, hírlapokat, folyóiratokat és rovatozott íveket.
ÉT-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DÍSZMŰVEKET
arany, ezüst és színnyomatban;
diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.
A papir gyári árban számíttatik.

HIRDETESEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hírlapban legelőszöbben számítva közlésesek.

KUTASI IMRE
könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz

SZ. NAGY KAROLY-ház.